

Hjælpekema til udarbejdelse af en handlingsplan for fjerkræ

I forbindelse med udarbejdelsen af en handlingsplan for, hvordan fjerpilning i besætninger med æglæggende høns eventuelt kan undgås, kan nedenstående vurderinger af forholdene for æglæggere være relevante. Hvis du er i tvivl om udarbejdelse af handlingsplanen, så anbefales det, at du kontakter konsulenttjenesten. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen kan alene vejlede om reglerne.

Skemaet er alene ment som en hjælp og er ikke nødvendigvis udtømmende

En handlingsplan skal altid være tilpasset den bedrift, hvorpå den anvendes. Du er derfor ikke forpligtet til at anvende netop dette skema. Hvis du bruger skemaet, er du velkommen til at tilpasse det til dine egne behov og vælge punkter til og fra.

Årsager til fjerpilning eller kannibalisme kan være multifaktuelle. Der er derfor heller ikke nødvendigvis entydige løsninger på problemet.

Der er forskellige hypoteser for mulige årsager til fjerpilning/kannibalisme, såsom:

- Omdirigeret fødesøgningsadfærd, social adfærd eller støvbadningsadfærd
- Mangel på beskæftigelse/stimulering
- Problemer i opdrætsperioden
- Genetik
- Stress:
 - Ved transport (indfangning, længde, temperatur mv.)
 - Indsætningen
 - Fodring: Næringsstofmangel/-ubalance
 - Vandmangel
 - Staldklima: ammoniak og støv
 - Lysforholdene
 - Sygdom
 - Indtrængning af rovdyr
 - Støj
 - Begyndende æglægning

Navn:

Adresse:

Autorisations nr.:

Fjerkræhus nr.: til

Opdræt af hønniker

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Ved eksternt opdræt: Havde du besøgt dem?				
Lignede opdrætsforholdene dine egne?				
	Samme produktionssystem (kumme, hævbare slats eller etagesystem)?			
	Samme vandings- og fodringssystem?			
Havde kyllingerne strøelse nok?				
Havde de mulighed for at støvbade?				
Blev de trænet til at bruge etager og siddepinde?				
Havde de adgang til en veranda?				
	Hvornår kom de ud på den?			
Har de haft adgang til et attraktivt udeareal?				
	Hvornår kom de ud på det?			
Har de haft adgang til grovfoder hver dag?				
Har de været raske i gennem hele opdrætsperioden?				

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Har dyrene fulgt vægtkurven?				
	Hvordan har dødeligheden været i opdrættet?			
Har de oplevet angreb fra rovdyr?				

Flytning af hønniker

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Blev de håndteret forsigtigt?				
Hvor mange var der i kasserne?				
I hvor lang tid var de i kasserne?				
Hvordan var vejret, da de skulle transporteres?				

Indsættelse af hønniker

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Blev alt inventar – særligt fodrings- og vandingsanlæg – grundigt gennemgået inden indsættelse af hønniker?				

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Ved indsættelse om vinteren – blev stalden varmet op?				
Havde du læst opdrætterens logbog?				
Blev lyset tilpasset lyset i opdrætsstalden?				
	Længde?			
	Intensitet?			
Var de allerede gået i æglægning?				
	Var der æg i kasserne?			
Var de ældre end 18 uger?				
Ved hvilken vægt blev de indsat?				
	Havde de den rigtige gns. vægt ifølge avlsfirmaet?			
Var vægten aftalt med opdrætteren?				
	Blev de vejet hos opdrætteren?			
	Har de mistet vægt under transporten?			
Blev de fordelt i hele staldens længde?				
Fik de hjælp til at finde foder og vand?				
	Blev de sat i nærheden af foder og vand?			
	Blev vandtrykket forhøjet i de første dage ved nippelanlæg?			
Var de raske/havde de en normal adfærd?				
	Var hønnikerne aktive efter indsættelsen?			
Brugte du meget tid i stalden i den første uge samt ved starten af lægning til at observere dyrenes adfærd?				
	Var de rolige og tillidsfulde eller var de stressede og sky?			
	Smertefulde (piben eller skrig) lyde			

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
	om dagen?			
	Så de sunde ud?			
Så de ens ud?				
	Størrelse/vægt – ensartethed, %?			
	Farve af kammen?			
	Kamstørrelse?			
Blev svært undervægtige og svaglige høns taget ud af flokken?				
Hvordan var fjerdragten ved indsættelse?				
	Manglede de fjer?			
	Havde de sår?			

Dyrevelfærd i stalden

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Bliver alle flokke indsat samtidig?				
	Har man ved flokke i forskellige aldre implementeret strikse hygiejneforskrifter?			
Er der tilstrækkeligt med uddannet personale til at holde opsyn med hønerne?				
Er der faste rutiner hver dag?	Bliver der fodret, lukket ud og ind på de samme tidspunkter hver dag?			
Har der været uheld/svigt undervejs i	<ul style="list-style-type: none"> Foderforsyning 			

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
produktionsforløbet?	<ul style="list-style-type: none"> • Vandforsyning • Lys • Ventilation 			
Er staldklimaet optimalt?				
Er der installeret et ventilationsanlæg?	Er der et alarmanlæg til ventilationen?			
	Er det dimensioneret korrekt?			
	Er udgangshullerne blevet regnet ind?			
Bruges der naturlig ventilation?	Er der områder med træk, således at hønerne samles i områder uden træk og derved klumper?			
	Er der ventilationsåbninger fremfor vinduer som skal åbnes?			
Er luften ren uden støv og ammoniak?	Er der tilstrækkeligt udluftning om vinteren?			
	Er drikkeanlægget tæt? (Utætte anlæg kan resultere i øget ammoniak-fordampning.)			
	Bliver gødningen fjernet regelmæssigt fra stalden?			
	Bliver vådt strøelse fjernet regelmæssigt?			
	Spredes gavnlige mikroorganismer eller stenmel for at reducere ammoniakfordampningen?			
Er skrabearealet attraktivt?	Er der tilstrækkelig mulighed til støvbadning?			
	Er strøelsen løst og porøst?			
	Har hønerne adgang til			

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger <i>(Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)</i>	Fremtidige tiltag <i>(Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)</i>
	beskæftigelsesmateriale, som f.eks. halmballer med langt halm, kråseflint, ensilage, korn?			
Er lysprogrammet optimalt?	Indstillet efter avlsfirmaets anbefalinger?			
	Er perioderne med lys blevet forlænget tilstrækkeligt langsomt, så hønerne ikke gik i for tidligt æglægning?			
Er der mørke områder i stalden, hvor høner kan hvile i fred?				
Er der skærmet for direkte sollys?				
Er bølgelængden (farven) og lysfrekvensen på det kunstige lys korrekt?				
Er det muligt at dæmpe lyset trinløst (skumringslys)?	Bruges der evt. farvede pærer?			
	Er stalden blevet mørklagt mere end at man kunne læse en avis ved observation af kannibalisme?			
Er siddepinde langt nok fra hinanden?				
Har siddepinde afrundede kanter?				
Er det nemt for hønerne at komme op på kummen i en kummestald?				
Er der tilstrækkeligt mange foder- og drikkepladser, så også høner af mindre rang kan komme til?				
Er tilgangen til rederne tilrettelagt, så hønerne ikke maser hinanden og æggene?				

Dyrevelfærd på udearealet

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger <i>(Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)</i>	Fremtidige tiltag <i>(Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)</i>
Er udeareal attraktivt?				
	Er der ly og læ?			
	Er udearealet beskyttet mod rovdyr?			
	Er der bunddække, som hønerne kan afgræsse?			
	Får hønerne frisk grønt på udearealet?			
Er der langt fra udgangshullerne og til enden af udearealet?				
	Er der indbygget stationer, hvor hønerne kan finde drikkevand?			
Er der haner i flokken?				

Foder

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Er næringsstofindholdet tilpasset hønernes udvikling og produktionsniveau?	Indeholder foderet tilstrækkelig mange essentielle?			
	Indeholder foderet tilstrækkeligt fibre, til at sikre en god tarmfunktion?			
	Gennemføres der en fasefodring alt efter alder, vægt, foderforbrug, adfærd og ydelse?			
Har alle dyr adgang til rent drikkevand?				
Moniteres foder- og vandforbruget?				
	Spiser og drikker de nok?			
Omstilles foderet langsomt mindst over én uge?				
I hvilken struktur tildeles fodret?	Tildeles der pellets, som bliver spist for hurtigt eller tildeles grov formalet foder eller granuleret foder?			
Får højerne kråsesten?				
Hvilken slags korn tildeles?	Tildeles der havre eller byg fremfor hvede?			
Tildeles supplerende kalk (fra muslinger, østers eller kalkskaller) fra uge 25/35?				
Er der adgang til grovfoder?	Sker tildelingen regelmæssigt og uden større ændringer?			
	Tildeles ensilage, som er meget gavnligt pga. mælkesyrebakterierne?			
	Tildeles snittet høg, som er god for tarmen pga. dens struktur?			

Dyresundhed

Spørgsmål	Underspørgsmål	Svar	Uddybende bemærkninger (Hvilke tiltag og justeringer er iværksat?)	Fremtidige tiltag (Hvilke tiltag skal igangsættes? Hvad er tidsperspektivet?)
Kom hønnikerne ud på udearealet i god tid inden æglægningen begyndte, således at de kunne opbygge sygdomsresistens overfor sygdomskim på udearealet?				
Anvender man en staldspecifik vaccination f.eks. ved problemer med E.coli?				
Er dyrlægen blevet kontaktet med det samme ved tegn på sygdom?				
Blodmider	Bliver hønerne regelmæssigt kontrolleret?			
	Bliver rederne og siddepinde regelmæssigt kontrolleret?			
	Blev miderne bekæmpet?			
Parasitter i fordøjelsestrakt (Spol- og bændelorm)	Er der undersøgt for orm?			
	Gennemføres der foldskifte?			
	Desinficeres arealet foran stalden med kalk?			
	Er der et lag bark foran udgangshullerne mod parasitter (garvesyre)?			
Er der regnvandspytter på udearealet?				
Holdes staldens fugtighed optimalt?				

Konklusioner – sammenfattende bemærkninger til tiltag i nuværende og kommende besætninger